

Samenvatting

Maastricht heeft een actieplan en een toezichtskader voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vastgesteld. Daarmee krijgt de gemeente één duidelijke werkwijze voor toezicht op kwaliteit en rechtmatig gebruik van Wmo middelen. Meldingen krijgen een vaste route. De gemeente weegt signalen voortaan op dezelfde manier en grijpt sneller en gericht in als dat nodig is. Ook sluit het toezicht beter aan op de samenwerking met strategische partners en op de landelijke lijn van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. In 2027 start de gemeente met de implementatie van het actieplan en het toezichtskader. Zo versterkt Maastricht de bescherming van inwoners en de kwaliteit van ondersteuning.

1. Beslispunten

1. Het actieplan Toezicht in de Wmo vast te stellen
2. Het Toezichtskader Wmo Maastricht vast te stellen
3. Voor de uitvoering van de toezichtstaken in te stemmen met de uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit voor Toezicht Wmo naar 4,0 fte.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 8 september 2026:

Conform.

2. Aanleiding

Het toezicht op de Wmo in Maastricht is nu vooral reactief en versnipperd georganiseerd. Een bestuurlijk vastgesteld en integraal kader voor kwaliteit en rechtmatigheid ontbreekt, waardoor signalen niet altijd uniform worden beoordeeld en opgevolgd. Ook vraagt de taakgerichte inkoopstrategie met strategische partners om een andere vorm van toezicht. De VNG heeft met de Strategische Agenda Toezicht Wmo en Jeugdwet 2030 en de zeven principes van goed toezicht de landelijke richting bepaald voor verdere professionalisering. Een belangrijk doel hiervan is het voorkomen van misstanden in de zorg en het voorkomen van zorgfraude. Vaststelling van het actieplan en het toezichtskader is nodig om het toezicht in Maastricht, in lijn met die richting, eenduidig, risicogestuurd en uitvoerbaar in te richten.

3. Beoogd effect

Met dit voorstel beschikt Maastricht over een samenhangend en bestuurlijk verankerd toezichtstelsel voor de Wmo. Het actieplan en het toezichtskader zorgen voor eenduidige kaders voor kwaliteit en rechtmatigheid, een risico gestuurde werkwijze en uniforme opvolging van signalen. Daardoor signaleert de gemeente risico's eerder, stuurt zij gericht op kwaliteit en contractprestaties en grijpt zij proportioneel in waar dat nodig is. Op langere termijn versterkt dit de bescherming van inwoners, de rechtmatige besteding van publieke middelen en het lerend vermogen van beleid, uitvoering en toezicht.

4. Argumenten

1.1 Het actieplan geeft uitvoering aan ingezet lokaal beleid en aan de landelijke ontwikkellijn van de VNG.

Het Beleids- en uitvoeringsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2024–2026 vraagt om hoogwaardige, efficiënte en rechtmatige ondersteuning en noemt professionalisering van toezicht als speerpunt. Het voorliggende actieplan werkt deze lijn lokaal uit en sluit aan bij de Strategische Agenda Toezicht Wmo en Jeugdwet 2030 en de zeven principes van goed toezicht van de VNG.

1.2 Het actieplan biedt de route van analyse naar uitvoering.

De huidige situatie kent versnipperde signalering, geen centraal meldpunt, beperkte escalatieroutes en een overwegend reactieve inzet. Het actieplan vertaalt deze knelpunten in samenhangende acties, waaronder kaders voor rechtmatigheid en kwaliteit, een centraal meldpunt, een prioriteringsmatrix, een escalatieladder, uniforme onderzoeksprotocollen, training

en een jaarlijkse reflectiecyclus. Daardoor ontstaat bestuurlijke sturing op een sluitende keten van preventie, toezicht en handhaving.

1.3 Het actieplan betreft kwaliteit en rechtmatigheid in samenhang en werkt preventief tegen zorgfraude.

Het toezichtskader richt zich naast rechtmatigheid ook nadrukkelijk op kwaliteit. Dit is nodig om tijdig te kunnen beoordelen of inwoners passende, veilige en doelmatige ondersteuning ontvangen. Door signalen over kwaliteit, feitelijke levering van ondersteuning en rechtmatig gebruik in samenhang te beoordelen, worden risico's op tekortschietende ondersteuning, oneigenlijk gebruik en zorgfraude eerder zichtbaar. Daarmee helpt het actieplan niet alleen om achteraf te reageren, maar ook preventief toe te zien op zorgfraude.

2.1 Het toezichtskader maakt toezicht eenduidig, toetsbaar en uitvoerbaar.

Het toezichtskader, als onderdeel van het actieplan, operationaliseert de wettelijke toezichtstaak, concretiseert normen voor rechtmatigheid en kwaliteit, introduceert risicogestuurde prioritering en beschrijft de route van onderzoek naar beoordeling, interventie en opvolging. Door te werken met vaste normen en een uniforme methodiek wordt toezicht beter uitlegbaar, herleidbaar en proportioneel.

2.2 Het toezichtskader versterkt de verbinding tussen toezicht, beleid en contractmanagement.

Het kader richt zich expliciet op aanbieders, naleving van contractuele afspraken, juiste declaraties en opvolging van bevindingen. Bevindingen uit toezicht blijven beschikbaar voor risicosturing, trendanalyse en aanscherping van contract- en beleidskaders. Daardoor ontstaat meer sturing op kwaliteit, cliëntervaringen en contractprestaties op aanbieder niveau.

2.3 Het toezichtskader sluit aan op landelijke kaders en voorkomt willekeur in de uitvoering.

Voor kwaliteit sluit Maastricht aan bij het VNG-model toetsingskader en voor rechtmatigheid is een lokaal, praktisch toetsingskader uitgewerkt. In combinatie met een vaste beoordelingsschaal, hoor en wederhoor en een escalatieladder leidt dit tot meer rechtsgelijkheid en een meer consistente behandeling van vergelijkbare gevallen.

3.1 Een versterking van toezicht vraagt meer uitvoeringscapaciteit

Voor de uitvoering van Toezicht Wmo wordt uitgegaan van een formatiebehoefte van 4 fte voor Maastricht. Deze omvang is gebaseerd op de ambitie om het toezicht niet langer incidenteel en reactief uit te voeren, maar structureel, risicogestuurd en integraal te organiseren. Daarbij gaat het niet alleen om het behandelen van meldingen, maar ook om het opbouwen en borgen van een nieuw toezichtstelsel met vaste processen, uniforme werkwijzen, risicosturing, analyse en opvolging. Een kleinere formatie zou ertoe leiden dat opnieuw keuzes moeten worden gemaakt tussen deze onderdelen, waardoor het risico bestaat dat het toezicht grotendeels reactief blijft en de beoogde kwaliteitsverbetering onvoldoende wordt gerealiseerd. Met 4 fte ontstaat voldoende continuïteit, ruimte voor specialisatie en borging van kennis, terwijl tegelijkertijd voldoende capaciteit beschikbaar is om signalen tijdig en zorgvuldig op te volgen.

3.2 Een deel van de uitbreiding kan plaatsvinden door een geleidelijke ombuiging van 2 fte

In de voorbereiding is nadrukkelijk gekeken in hoeverre de benodigde capaciteit kan worden opgevangen binnen bestaande formatie en budgettaire kaders. Daarbij is integraal gekeken naar de inzet vanuit zowel de Wmo-uitvoering als de Sociale Recherche, team CA Integraal. Hiermee wordt voorkomen dat de volledige formatiebehoefte als nieuwe claim wordt neergelegd. Hierbij wordt uitgegaan van een taakverschuiving van 2 fte binnen de Wmo-uitvoering en 0,8 vanuit Team CA Integraal. Deze capaciteit is vanwege de actuele personele bezetting bij de Wmo-uitvoering niet direct beschikbaar. Vanuit Team CA Integraal is deze wel beschikbaar.

4. Kanttekeningen of risico's

1.1 Het actieplan vraagt een gefaseerde uitvoering.

Niet alle acties uit het actieplan kunnen direct volledig worden ingevoerd. Het gaat om de inrichting van nieuwe werkprocessen, een centraal meldpunt, risicosturing, training en borging in de organisatie. Daardoor bestaat het risico dat de beoogde verbetering in 2027 nog niet op alle onderdelen zichtbaar is. Dit risico is aanvaardbaar, omdat het actieplan al uitgaat van een gefaseerde opbouw met concrete mijlpalen en herijking in 2028.

1.2 Het voorstel vermindert versnippering, maar neemt externe afhankelijkheden niet volledig weg.

Goed toezicht blijft mede afhankelijk van informatie van ketenpartners en landelijke of regionale ontwikkelingen. Het actieplan laat zien dat datadeling, regionale samenwerking en signalering vanuit

externe partijen niet op alle onderdelen al volwassen zijn. Dit voorstel lost dat niet direct volledig op, maar maakt wel een stevigere lokale basis mogelijk van waaruit samenwerking en opvolging beter kunnen plaatsvinden.

2.1 Het toezichtskader vraagt een zorgvuldige en uniforme toepassing in de praktijk.

Het vaststellen van een kader alleen is niet voldoende. De meerwaarde ontstaat pas als meldingen, onderzoeken, beoordelingen en interventies in de praktijk ook op dezelfde manier worden uitgevoerd. In de opstartfase bestaat daarom het risico op verschillen in toepassing tussen dossiers of teams. Dit risico is beheersbaar, omdat het kader werkt met een getrapte toezichtsaanpak, hoor en wederhoor, vaste rapportages en een escalatieladder.

3.1 De uitbreiding van uitvoeringscapaciteit vraagt duidelijke prioritering en sturing.

De inzet van 4 fte leidt niet vanzelf tot beter toezicht. In de opstartfase moeten rollen, werkprocessen, prioriteiten en afwegingscriteria duidelijk worden ingericht. Zonder voldoende sturing bestaat het risico dat de extra inzet versnipperd raakt of vooral wordt ingezet op afzonderlijke meldingen, terwijl juist een meer eenduidige en risicogestuurde werkwijze wordt beoogd. Dit risico wordt beperkt door de gefaseerde invoering, de prioriteringsmatrix, uniforme werkafspraken en evaluatie in 2028.

5. Financiële gevolgen

Voor de uitvoering van Toezicht Wmo wordt uitgegaan van een formatiebehoefte van 4,0 fte. Voor de financiële raming is gerekend, naar landelijke lijn, met OIK 10. Dit betreft het maximale uitgangspunt voor de berekening. Het functieprofiel moet nog worden gewaardeerd binnen het HR21-functiewaarderingssysteem, waardoor de uiteindelijke inschaling mogelijk lager kan uitvallen. Het normtarief 2026 voor 1 fte OIK 10 bedraagt € 101.872. De totale geraamde personeelslasten komen daarmee uit op maximaal € 407.488 per jaar.

In de voorbereiding is nadrukkelijk gekeken in hoeverre de benodigde capaciteit kan worden opgevangen binnen bestaande formatie en budgettaire kaders. Binnen de Sociale Recherche, team CA Integraal, is 0,8 fte beschikbaar binnen de bestaande formatie. Daarnaast wordt uitgegaan van een taakverschuiving van 2 fte binnen de Wmo-uitvoering.

Voor de ingroeiperiode wordt voorgesteld de bedrijfsreserve in te zetten. Het gaat om een totaalbedrag van € 333.546 in 2027. De bedrijfsreserve wordt hiermee ingezet om de personele ingroei en taakverschuiving van de Wmo-uitvoering naar Toezicht Wmo mogelijk te maken.

Vanaf 2028 is de beoogde taakverschuiving van 2,0 fte binnen de Wmo-uitvoering structureel verwerkt en zijn de overblijvende ongedekte lasten €148.692. Deze zullen aan de raad worden voorgelegd ter bekostiging uit de algemene middelen.

	2027	2028 en verder structureel;
Totaal benodigd formatiebudget	€ 407.488	€ 407.488

Dekking uit Sociaal Domein:		
CTO/handhaving	€ 73.942	€ 73.942
WMO consulenten	€ -	€ 184.854

Incidenteel	€ 333.546	€ -
Bedrijfsreserve nodig:		
Structureel nodig uit algemene middelen:		€ 148.692

6. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Na vaststelling door het college van het actieplan, het toezichtskader en de uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit, na dekking van de incidentele lasten in 2027 uit de bedrijfsreserve en na besluitvorming door de raad over de structurele middelen vanaf 2028, start de uitvoering van het actieplan en het toezichtskader. Omdat met dit voorstel ook de kaders, de prioriteringsmatrix en de escalatieladder worden vastgesteld, kan de implementatie direct worden voorbereid. In 2027 volgt de verdere inrichting van het meldpunt, de werkprocessen, de toezichtorganisatie en de uniforme werkwijze voor signalering, beoordeling en opvolging.

Parallel daaraan wordt het personele traject uitgewerkt. Dit betekent dat de benodigde functies en taken nader worden beschreven, indicatief worden gewaardeerd en dat wordt beoordeeld welke stappen nodig zijn richting ondernemingsraad, werving en selectie. Daarbij wordt ook betrokken op

welke wijze de beoogde taakverschuiving binnen de Wmo-uitvoering zorgvuldig kan worden vormgegeven, zonder dat dit leidt tot ongewenste druk op de reguliere uitvoering.

In 2028 vindt evaluatie plaats via het eerste jaar- en reflectierapport. Daarbij wordt beoordeeld hoe de werkwijze in de praktijk functioneert, welk effect de inzet heeft op kwaliteit, rechtmatigheid en opvolging van signalen alsmede het zacht en hard rendement van toezicht.

In het overleg met de regio is aangegeven dat zij de inhoudelijke lijn van het actieplan en het toezichtskader goed kunnen volgen. Regionale uitvoering vraagt echter wel om nadere afstemming over governance, taakverdeling, financiering, mandaat, informatie-uitwisseling en aansluiting op lokale besluitvorming. Voor Valkenburg aan de Geul geldt dat Maastricht op basis van de bestaande uitvoeringsafspraken en de aanwijzing van toezichthouders toezichtstaken uitvoert. Het Maastrichtse actieplan en toezichtskader gelden echter niet automatisch als beleidskader voor Valkenburg aan de Geul. Voor 2027 worden hierover nadere afspraken gemaakt over mandaat, uitvoering, informatie-uitwisseling en kosten. Tegelijkertijd biedt dit ook kansen. Een regionale aanpak kan bijdragen aan een robuustere inrichting van Toezicht Wmo en kan mogelijkheden bieden voor medefinanciering vanuit de regio. Op termijn kan de netto gemeentelijke financieringsbehoefte voor Maastricht lager uitvallen door een efficiency slag te maken met de regio.

7. Communicatie

Na vaststelling door het college worden de aanbieders geïnformeerd over het actieplan, het toezichtskader en de verdere implementatie. Het collegebesluit en de openbare stukken worden gepubliceerd via de gebruikelijke openbaarmakingsroute. Na overleg met de bestuurs- en communicatieadviseur zal er eventueel een persbericht uitgaan daar dit juist een preventieve werking kan hebben in het kader van zorgfraude.